

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน  
ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร

Participation of school board in Non-Formal Education Management of the Basic Education  
under Department of the Non Formal and Informal Education, Sakon Nakhon Province.

พรศักดิ์ พรหมลา\*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพิศ ธรรมรัตน์\*\*

ดร.ระพีพรรณ ร้อยพิลา\*\*\*

**บทคัดย่อ**

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษา สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีต่อสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา 3) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามอายุ ที่มีต่อสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา 4) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน ที่มีต่อสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและ 5) หาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 18 คน ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 234 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 252 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับมีความเชื่อมั่น เท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีต่อสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. ความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีต่อสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน
3. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามอายุ ที่มีต่อสภาพการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**ความสำคัญ :** การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาการจัดการศึกษานอกระบบ

\*ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

\*\* กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

\*\*\* ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

4. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน ที่มีต่อสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ด้านติดตามการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

## ABSTRACT

This study aimed to 1) investigate the conditions of the participation of basic education school committee in non-formal education management as perceived by school directors, teachers, and basic educational school committee, 2) compare the opinion level of school directors, teachers, and basic education school committee toward the conditions of participation, 3)–4) compare the opinion level of school directors, teachers, and basic education school committee classified by age, and school size toward the conditions of participation, and 5) establish the guidelines for developing the participation in non-formal education management of basic education school committee. The samples, obtained through a multi-stage sampling, consisted of 18 school directors, 234 persons comprising teachers, and basic education school committee. The data collected were analyzed by using a set of 5-level scale questionnaires with reliability of .966, percentage, standard deviation, mean, and F-test

The results of this study were as follows:

1. The conditions of participation of basic education school committee in non-formal education management as perceived by school directors, teachers, and basic educational school committee was at a high level in all aspects.

2. The opinion level of school directors, teachers, and the basic education school committee toward the conditions of participation, as a whole showed no difference.

3. The opinion level of school directors, teachers, and the basic education school committee classified by age, toward the conditions of participation, as a whole was at the .01 level of significance.

4. The opinion level of school directors, teachers, and the basic education school committee classified by school size, toward the conditions of participation, as a whole was at the .05 level of significance.

5. The proposed guidelines for developing the participation of basic education school committee under Department of the Non-Formal and Informal Education, SakonNakhon province was the follow-up process of the operations in non-formal education management.

**Keywords:** Non-Formal Education Management, Non-Formal Education Participation.

## ภูมิหลัง

การปฏิรูปการศึกษาครั้งยิ่งใหญ่ของประเทศไทย ได้เกิดขึ้นตามเจตนารมณ์ของทุกฝ่ายในสังคมไทย โดยปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นฐานที่มาของพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน และจัดได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ จึงกำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ คือปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา ปฏิรูปครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เคยมีมาก่อนของการศึกษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งได้หลอมรวมหน่วยงานทางการศึกษา คือทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานเดียวกัน คือกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีโครงสร้างใหม่เป็นระดับกระทรวงและระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้อย่างทั่วถึงอย่างมีคุณภาพและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549, หน้า 15 – 55)

การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทสำคัญในการนำความคิดความต้องการของชุมชนสู่สถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน และช่วยให้ประชาชนพัฒนาคุณภาพของตนเอง ในด้านการจัดการศึกษา การที่จะจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นมีความจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ ความช่วยเหลือการสนับสนุนจากประชาชน ชุมชนและองค์กรในท้องถิ่น ซึ่งอยู่ในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาอย่างแท้จริงในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น การติดตามตรวจสอบการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาและประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในด้านการบริหารและการจัดการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 18)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำงานร่วมกับสถานศึกษา ให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้พัฒนาความรู้ความสามารถอย่างเต็มตามศักยภาพ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนมีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนด โดยเฉพาะด้านการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการศึกษาจะประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิผลได้ด้วยดี ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาในการให้คำปรึกษาและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะแผนพัฒนา แผนปฏิบัติการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและให้ความเห็นชอบหลักสูตรของสถานศึกษา ทั้งยังส่งเสริมให้มีการระดมทุนทางสังคมและทรัพยากรจากชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมถึงการติดตามและเสนอแนะผลการดำเนินงาน การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษา และการปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด และให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมแรง ร่วมใจกันเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลสูงขึ้น

### คำถามการวิจัย

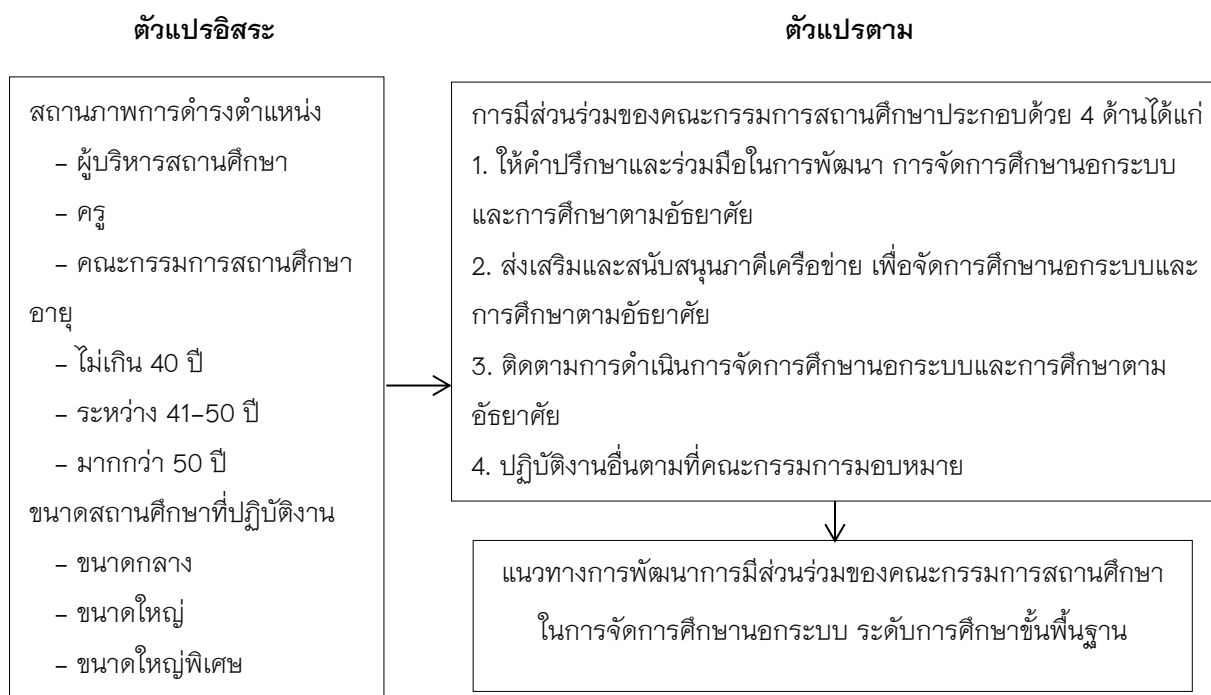
การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร เป็นอย่างไร



## กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจาก พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2552, หน้า 7)



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ในปีการศึกษา 2557 จำแนกเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 18 คน ครู จำนวน 457 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 144 คน รวมรวมทั้งสิ้น จำนวน 619 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2557 รวมทั้งสิ้น จำนวน 252 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยดำเนินการ

สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้สถานภาพในการดำรงตำแหน่งเป็นชั้น (Strata) ในการแบ่ง

### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษาและตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ตามกรอบแนวคิด 4 ด้าน ประกอบด้วย คือ ให้คำปรึกษาและร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่งเสริมและสนับสนุนภาคีเครือข่ายเพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ติดตามการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ลักษณะแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามตามมาตราประเมินแบบไลเคิร์ต (Likert scale) มีลักษณะให้แสดงความความคิดเห็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ให้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร

2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร พร้อมด้วยแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยเป็นผู้ไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตัวเอง

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ได้แก่

2.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation)

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha'

coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

### 3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่

3.1 ใช้ค่าเฉลี่ย ( $\bar{x}$ ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.2 ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test ชนิด One Way ANOVA)

## สรุปผลการวิจัย

ผลการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร พบว่า

1. ความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีต่อสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีต่อสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามอายุ ที่มีต่อสภาพการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน ที่มีต่อสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้น โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านติดตามการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

## อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานในการวิจัยที่กำหนดไว้ในระดับกลาง ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาไทยทั้งในด้านสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน ในด้านการได้รับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และการจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หลักการสำคัญดังกล่าวตรงกับแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาเพื่อทุกคนทุกฝ่าย (Education for All) และทุกคนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education)

2. ความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีต่อสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตามการดำเนินงาน

ตามแผนพัฒนาการศึกษาโดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสมของสถานศึกษา และการประเมินผลการดำเนินงานตามกิจกรรม/โครงการต่างๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาประจำปี เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามแผนประจำปีของสถานศึกษา

3. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามอายุ ที่มีต่อสภาพการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในด้านให้คำปรึกษาและร่วมมือในการพัฒนา การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านส่งเสริมและสนับสนุนภาคีเครือข่าย เพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านติดตามการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย มีความรับผิดชอบความรู้ความสามารถตามอายุที่แตกต่างกัน

4. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน ที่มีต่อสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจาก คณะกรรมการสถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนภาคีเครือข่าย เพื่อจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านติดตามการดำเนินการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน และเป้าหมายผู้เรียนให้บรรลุตามเกณฑ์มาตรฐาน การวางแผนกำหนดหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และร่วมสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อหาแนวทางแก้ไขการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ตามความสามารถของขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยขอเสนอแนะปฏิบัติ ดังนี้

1.1 จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านการติดตามการดำเนินการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมจึงควรส่งเสริมให้มีการติดตามการดำเนินงานให้มากขึ้น

1.2 จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมให้คำปรึกษาความร่วมมือและการติดตามการดำเนินการจัดการศึกษามากกว่าครู ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ครูได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษาความร่วมมือการติดตามการจัดการศึกษาให้มากขึ้น

1.3 จากการศึกษาพบว่า ประเด็น การมีส่วนร่วม กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานและประเมินผลงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทุกข้อในแต่ละด้าน ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมให้มีการกำกับติดตามการปฏิบัติงานด้านวิชาการให้มากขึ้น



1.4 สถานศึกษาควรมีการจัดอบรม เพื่อชี้แจงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความรู้จักความเข้าใจที่ชัดเจน

1.5 ควรให้ความสำคัญแก่คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

## 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาที่อาจส่งผลต่อการปฏิบัติงาน เช่น รายได้ของการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการสนับสนุนการศึกษา จำนวนครั้งที่สถานศึกษาเชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือ เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาของคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่สำหรับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

### เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมพล พวงศิริ. (2552). การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ดิเรก ด้วงลอย. (2550). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธีระวุฒิ เอกะกุล. (2544). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. อุบลราชธานี: วิทยาการพิมพ์.
- ภาณุ เจริญจิตต์. (2554). การศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สมคิด ทับทิม. (2556). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมเดช แผนสมบุญ. (2551). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาญจนบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กาญจนบุรี: มหาลัษราชภัฏกาญจนบุรี.
- สมศักดิ์ นิ่มนวล. (2552). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีเขต4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กาญจนบุรี: มหาลัษราชภัฏกาญจนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547) บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561). กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.